

Latweefchu Awifes.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones siaku un nowehleschanu.

Nr. 43. Zettortdeenâ 22trâ Oktobera 1831.

Felgawa 21mâ Oktobera.

Lihbs 17tu Oktobera pee Rihgas ohsta 1613 fuggi bij atbraufuschi un 1432 isgahjuschi.

No Pehterburgu awihsehm.

Pehterburgu awihses weenu stahstu lassju, kas gan derrigs, ir Latweefchu awihses kluht us-nemis. — Weena atraitne wahrda Titow, Peh-terburgâ Koleru fehgâ nomirre un diwas masas meitinas atstahje, tai wezzakai no 4 gaddeem bija Prasnowja wahrds, un ta jaunaka, kam Marie wahrds, bija 3 gaddus wezza. Mahte mirre un behrnini bes usraudsifchanas un ap-gahdaschanas palikkuschi, tahdâ weeta tappe us-nemti kas ihpaschi irr eetaifita tohs bahrinus us-nemnt kam wezzaki Koleru fehgâ mirruschi. Bet lassat kas noteef, weens saldats ar wahrdu Tur-kin ohtrâ Bataillonê ta Gardu-Zehgeru pulka aisnahl pee ta augsta pahrstahweja schihs scheh-ligas usnemfchanas weetas, pee ta grahwa kung-ga Muffin-Puschkin-Bruce un scho zeenigu fungu luhds, lai tas winnam to jaunaku meitinu Ma-rie atlaistu, ka winsch pahr scho bahrinu warre-tu gahdaht un to usaudsinaht, jo winna wirts-neeki tam jau effoht atwehlejuschi scho behrninu kâ sawu paschu behrnu peenemt, tapelz, ka win-nam pascham behrni newa, un ka tas zaur fa-was seewas kuptschoschanu tik dauds eepelnahs, ka winsch pareisi pahr scho peenemtu behrninu warr gahdaht. Kad nu zeenigs grahwa kungs bija isklaufinajis un ismeklejis woi arridsan wif-teesa ko saldats bija stahstijis, tad notikke ko tas gohdigs saldats isluhdsees, meitima Marie tam tappe eedohta par paschu behrnu. — Neggi schis gohdigs saldats kâ arridsan winna seewa, zaur

scho darbu apleezinaja ka winni abbi Deewu pa-reisi kalpo? jo weena schlihta un ne apgah-nita kalposchana preefsch Deewa irr schi, tohs bahrinus un atraitnes eefsch winnu behdahm peemefleht.

B...y.

Tas sirgs un tas zilweks.

Kad tas sirgs tam zilwekam wehl ne bija pa-dewees, bet sawâ wallâ pa laukeem un mescheem lihbs ar tahm surnahm un breefscheem apfahrt skraidija, gaddijahs, ka winsch deht tahs gan-nibas ar to breedi tappe eenaida. Kad nu tas breedis labbaki skreet warreja, kâ tas sirgs, ar-ridsan ar saweem raggeem to paschu daudsfahrt eewainoja, mefleja schis glahbschanu pee zilweka un abbi darrija tad weenu derribu, apnemda-meess semi aistahweht us dsihwibu un nahwi. Tad nehme tas zilweks eemautus un seglus, ap-likke tohs tam sirgam un sehdees tam wirtsu, neh-me eerohtschus rohkâ, un tã nesse winnu tas sirgs us to srihdes gannibu, fur tas breedis eh-de. Tas zilweks uswille sawu stohpu, dewehs us to breedi un trahpija winnam ar to bultu. Steigdamees skrehje schis prohjam, bet tas sirgs un winna jahjejs dsinnahs tam pakkal, un kad tahs affinis no winna wahtim tezzeja, tappa tas drihs pagurris un pakritte pee semnes. Us tam sweedse tas sirgs skanni no preekeem un fazzija us to zilweku: „Sintu patejibas, tewim draugs, ko ta nohte irr pahrbaudejst, nu nem man ahtri seglus un eemautus atkal noht!“ Bet tas zil-weks teize us to sirgu: „ne, ne, mehs wehl schkirtees newarram! kad tew wairs mannis ne

waijag, tab waijag man atkal tewis, " un pa tam lifke tas to noschautu breedi wirs ta sirga, un kad tas sewi gribbeja gainitees, fehre winsch ais eemauteem un lifke tam mamihl sawu pah-tagu. Tã nahze tas sirgẽ eefsch tahs wehrgo-fchanas ta zilweka. ✕

M a h z i b a.

Buhtu wehl kautkur kahds zilweks, kas doh-matu, ka winnam netaisniba notifkufi, zaur tam, kad tas stahw appafsch waldifchanas, tab tahds lai apzerre: kã irr klahjees tam sirgam, kamehr tas weenspats bes kahda aistahwetaja sawã walkã straigaja. Bet ja atkal kahds zits fazzitu, ka tikpat tam sirgam tannã jaunã dsihweh kahrtã gruhiti klahjees, tab buhs tahdam sinnaht, ka ifkatrai kahrtai irr sawi ihpafchi gruhumi, *) bet arri turflaht sawi labbumi.

J. P.

Mans zeksch us Danzig = pilsfehtu,

Mei mehnefi 1831.

I.

Tas bija fesdeenã, tai 14tã Mei deenã, ka es no Deksfeem, eefsch beedribas sawa ffohlmei-sterã M. . un feschu sawu ffohblas kameradu, is-gahju. Stohrnigs wehisch, sneegs, leetus muhs no muhsu zella ne noturreja; lustigi masã gaisminã leijup gahjam, zaur plawahm, lau-

*) Tee pagani zeenija wezzõs laikõs to elka-beewu ar wahrdu Jupiters. Pee ta nahze weenreis weens wirs un suhdseja, ka tam winna liktens par gruhitu effoht, un luhdse jelle winnam weenu weeglaku nowehleht. Jupiters fazzija: „Eij schinni kambari, tur tu atraddisi tohs liktenus to zilweku eefsch maifeem noliktus; es dohmu tew to brishwibu, weenu weeglaku likteni ismek-letees!“ Ar scheem wahrdeem wedde tas winnu eefschã. — Tur stahweja garrãs reisẽs tee maifi, kurrõs tee likteni to zilweku tappa glad-bati, wiffi aishgeleti un ar zeddeleem ap-sihmeti. „Nu ismeklejees sewim weenu maifu,“

feem, mihligahm paleijahm weenam takkam pakkal dsinnamees, lihds weenu zeemu — Mo-ritten — fasneedsam, pee ta ffohlmeistera eegah-jam. Tas ffohlmeisteris — weens zittkahrt bi-jis Deksners — leelu mihlestibu un ustizzibu prett mums rahdija, muhs ar fweestu, ar maifi, ar filtu peenu balwoja; bet kas us zellu, ne warr kawetees. Gan snigge, kã no maifa, tomehr mehhs, sawas needres nehmuhschi, singedami tah-lak gahjam, ar to Deewa laifu farrojã; pufß pehdu dsilfch gulleja tas sneegs us zellu, tẽ rubsu lauki bija ffohdri apklahti. Pehz pufßdeenã notappam tai masa pilsfahina Zinten, kursch weenã jaukã paleijã gull un tã us weenreis pah-redsamõs irr. Tee zeemi, kurreem mehhs lihds schim garrãm gahjam, irr wehl lohti nogahju-schi; tee lauki gan labbi isfkattahs. Mehhs Zintes basnizu apraudsijã, kurra smukku altari un lee-las ehrgeles atraddã; us paschu basnizas tohr-ni stahw weena fwehtelu ligda. Pulksten 3 no Zintes isgahjam; tas laikõs bischtiht jo jaukã tappe — muhs' fohli jo leelafi — Weena mui-

fazzija tas Jupiters us to nepeetezigu; bet pee-luhko labbi, ka tu sewim nedarri wehl gruhitaki. Zek pahrbauhidams paprecksch katru, woi tas tew arri ne buhs par gruhitu.“ Preezigi fehre tas wirs wispirmak pehz weenu maifu, us kurru wal deneku = gohds bija usrakstihõs. Bet tas bij, kad winsch to pazelt gribbeja, tik smags no gahdashanahm, nemeera un atbilde-fchanas, ka tam to waijadseja atkal atstah. Tadehl fehre winsch pehz weenu zittu ar to wirs-rakstu: baggats wirs. Bet arr schis bija tik gruhõs no bailehm tahs pasaudeschanas, prazeffehm, mihdeschanas un ffohdibas, ka tas to ne panehme. Us tam fehre winsch pehz weenu treschu, wirf kurra: karra = wirra flawa bija rakstita. Ir no scho tas tudal at-fahpehs, jo arri schim bija tik leels swars no wahtim, fahpehm un ruhpehm, ka tas fahih-jees tudal no ta atlehze. Igi pahrbaudeja tas tab scho, tab atkal drihs to maifu, lihds pehdi-gi tas weenu bes kahda wirfraksta atradde. Scho mehginaja tas, un kad winnam ta nastã tanni paneffama liklahs, tab isluhdsehs tas sew to paschu no Jupiters. Bet kã istruhzinajahs tas, kad winsch to maifu attaisija un tanni sawu wez-zu lihds schim nestu likteni atradde.

schineeka muischâ, weens jauks zeems us masu kalnizu tappe apbrihnohts; tad prett kalnu kappam un — tas Frischa Haffa uhdens — gulleja leelâ skaisstumâ preeksch mums. Zauki schuhpojahs tahs schury un turp braukdamas lairvinaas ar farwahm baltahm sehgelehm. Saulite nolaidahs pamasam prett wakkaru, jaw tappe dsestraks, — mehs fasiteedsam weenu jaw smukku zeemu Bladio, peezi juhdses no Dekseem, kur par nakti palikkam.

2.

Swehdeenâ, tai 15tâ Mei beenâ.

Gan mundri farwu naktis kohrteli atstahjam, par taisnu zeltu us Heiligenbeil tahlaki gahjam. Ne tahl no zetta, pee weenahm kappa durwim lassijam schohs wahrdu:

„Tif zaur tahs nahwes nakti,

„Eimam us muhschibu.“ —

Zauks plazzitis! par labbu rohku jauka isfkattischana us Haffa uhdeni, ohtrâ puffe Willauwas pilsehtinsch; tahs baltas juhvas kappas, pulks lairwu, kas us bangahm liddinajahs, tee mast sweineeku zeemi ar farweem ispuzzehteem nammeem, brihnischligi starp satteem kohkeem rihta faulê wihseja. — Ustonds tappam Heiligenbeil pilsehtâ, kas jo leelaks kâ Zinten, jo skaisstaks irr. Mihiligi skanneja tee basnizas pulksteni, tam brihscham, kâ laudis sawahkaks Deewa nammâ. Lohti man eepreezeja ta 4 balsu dseedaschana, kurrâ sfoblas behrni no ehrgelu kohra kollektes no dseedeja; — tahs ehrgeles, leelas un brangas, smukki skanneja. Gan drihs pufs-stundu schi basnizâ palikkam. Zuhdsi no scheienes masâ zee-minâ nahzam, kur arri tam brihscham basnizâ dseedahs un ehrgelhts tappe; mas bischlihts kauschu, masas ehrgelites muhs' firdi eeschehlinaja — mehs labbu brihdi dseedah libdsejam. — Pulksten I pehz pufsdeenâs Braunsberg pilsehtâ eegahjam, kas us abbeem krauleem tahs Passarge uppes gull un kahdu 4600 eedsihwotaju skaita. To wahrdu schis pilsehts no bissapa Bruno (Braun) no Ollmueh nefs, kas winnu gruntejis. Braunsberga smukkos kohkos puschfota; — — — — — tai wezzâ pilli seminaris preeksch kattolu skohlmeistereem, kurrus

mehs apmeklejam. Schee gan laipnigi mums wissu rahdija, bet man tomehr no winneem bail bij; mans gars, kauschu nomohdâ, preeksch winneem farahwahs. Lohti smukki scheitan eeksch Kattolu basnizas dseedaja, eeksch kurras mehs labbu brihdi palikkam. — Saulite masu gabbalinu wehl bija, kad no Braunsberg pilsehtâ isgahjam; sebbi Frauenburg ar farwu leelu Dohma basnizu eeraudisjam, ar leelu tumfu scho pilsehtu fasneedsam, kas no schihs puffes jauki isfkattijahs, ne tahl no Haffa pee tahs Baudu uppes gull un kahdu 1500 eedsihwotaju skaita. Wehl scho wakkar pee Dohma, pee tahs skunstigas uhdena tohrnes ta astronomia Nikolai Kopernikus nogahjam, to akku, kurrâ to uhdeni no tohrnes weddis, redsejam. Leels irr tas nams, kurrâ Kopernikus mittis, kas blakkam weenam leelam tohrnam stahw, kas Dohmam peeberr. Kopernikus kaps Dohmâ, bissapa kappellê; leels afmins apsihine to weetu — weenâ gallâ faule — ohtrâ semmes lohde eezirsta. Zitti daudsina, Kopernikus ne effoht scheitan aprakts, bet eeksch Zohrn-pilsehtâ, kur arri winna kappu rahda. — Leeli tee nammi, ne tahl no Dohma, kur tee Dohma fungi miht, taggad trihs, zitfahr 16, kurrâ rindê arri tas kambaris stahw, kur Kopernikus stuhdeerejis, no kurrenes zaur lohgu us ohtru nammu pahr juntu gahjis, swaigsnes luhfoht.

(Turplikam wairak.)

K l u f f a i s d a h r s.

(No Wahzu wallodas pahrzelts.)

Es pasihstu dahrsu, tahds schausmigs un wehf,
Tur pawehnis, lappinas kustaks.
Tur pasaules trohlni ne kad ne dsirdehs
Bet meerigi sapnoht tur gribbahs.
Gan fakto un seed tur pakrehslibâ,
Bet dahrsneeku paschu tur ne manna.

Es pasihstu dahrsu, tahds jaukais un klufs,
Tur nogurris labprahht gribb duffeht.
Ir pabeidsis darbu kas swehtiht gribb duffs
Tur meers tam un pajumts kur kluffeht.
Tur sapnoht bes behdahm labb' isdohdahs,
Us debbes firsdohmas tur pajektahs.

